

De Telegraaf

ZATERDAG 14 OKTOBER 2023

SPRAAKMAKEND DE GROOTSTE!

IN VOGELVLUCHT VOORUIT

Herman
van Veen
thuis
in Carré

"Schommelen zou ik meer moeten doen", roept Herman van Veen (78) in Soest in aanloop naar zijn zeshonderdste optreden in Carré, dat voor hem voelt als tweede huis. Er is geen artiest die vaker in het Amsterdamse theater heeft gestaan. De podiumkunstenaar heeft het druk: van het album *In vogelvlucht* komt een derde deel en er verschijnt ook nog een nieuw boek. Aan stoppen denkt de muzikant en theatermaker nog lang niet. „Ik ga natuurlijk nooit met pensioen. Pas als ik niet meer zing, is het op.“

FOTO ERAN OPPENHEIMER

IMPOSANT RECORD
REPORTAGE PAGINA T30

'VAAK ONNODIG ONDER HET MES'

ALARM OM FINANCIËLE PRIKKEL SPECIALISTEN

door Klaartje Bax
en Renate Curfs

AMSTERDAM • Specialisten en deskundigen luiden de noodklok over onnodige operaties en ziekenhuisbehandelingen. Het levert ziekenhuizen jaarlijks miljarden op, terwijl elders in de zorg moet worden bezuinigd.

Volgens Wim Groot, hoogleraar gezondheidseconomie, is de financiële prikkel in het systeem de hoofdoorzaak. „Hoe meer ze opereren, hoe meer ze verdie-

nen.“ Ziekenhuizen krijgen per behandeling betaald.

Onnodige ingrepen zijn volgens de medische richtlijnen bijvoorbeeld meniscusoperaties bij mensen boven de vijftig en buisjes bij jonge kinderen. „Tientallen procenten van alle diagnostiek en operaties in het ziekenhuis kunnen nog altijd worden geschrapt“, zegt Xander Koolman, hoogleraar gezondheidseconomie. „Dat is wat medisch specialisten mij zelf vertellen.“

In 2020 kondigde de Nederlandse Zorgautoriteit

(NZa) aan een eind te willen maken aan onnodige behandelingen. Ziekenhuizen zouden ook volgens de NZa financieel te veel baat hebben bij het draaien van productie.

De Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ) laat weten zich niet in het beeld te herkennen. „Zorgprofessionals zetten zich elke dag juist vol overgave in voor goede zorg voor de patiënt.“

ALTERNATIEF
PAGINA T2

Cecile van den Boogaard werd verteld dat haar baarmoeder moest worden verwijderd, wat uiteindelijk niet nodig bleek.

FOTO RIAS IMMINK

Stinkend rijk

Een bijzondere rage in de Japanse stad Kyoto. Het stadsbestuur verkoopt oude riooldeksels om de stadskas een beetje te spekken, en dat blijkt een regelrechte hit. Verzamelaars staan in de rij voor de loodzware objecten. In tegenstelling tot de saaie kleuren in ons eigen land, zijn de deksels in Kyoto versierd met geometrische vormen of tekeningen. De goedkoopste exemplaren kosten ongeveer 5500 yen (35 euro). Nieuwe deksels kosten al snel het tienvoudige. De stad telt ruim 160.000 putdeksels. Elk jaar worden ongeveer 1500 exemplaren vervangen, het is voor het eerst dat ze verkocht worden.

■ HERMAN VAN VEEN RASARTIEST (78) STAAT AAN VOORAVOND VAN IMPOSANT RECORD, MAAR DENKT NOG LANG NIET AAN PENSIOEN

'Optreden is mijn adem'

Voor Herman van Veen (78) wordt oktober 2023 een drukke maand. Van het succesvolle verzamelalbum *In vogelvlucht* komt er een derde deel uit. Zijn nieuwe boek *Seizoenen* verschijnt en op 25 oktober start hij, verspreid tot en met januari 2024, een serie van zes weken optredens in koninklijk theater Carré. „Het is nog steeds ontroerend verrassend voor mij.”

door Richard van de Crommert foto Eran Oppenheimer

Rasartiest Herman van Veen staat aan de vooravond van een record. Op 12 januari staat hij voor de zeshonderdste keer op het Amsterdamse podium. Geen enkele andere artiest trad zo vaak op in het Amsterdamse theater.

Weet u nog hoe u ooit in Carré belandte voor uw eerste voorstelling?

„Mijn eerste optreden in Carré was begin mei 1977. Ik speelde in die tijd in de kleine zaal van het Concertgebouw. Het was een soort variëteit wat we speelden, met taal en met veel muziek. Het was de Belgische Louis Dekker, administrateur van Carré, die me in het Concertgebouw zag en zei dat het geen zaal voor ons was en nodigde ons uit om in Carré te gaan spelen. Carré? Dat kon ik echt niet bevatten, maar Dekker vond het een geschikt theater voor datgene wat wij deden. We mochten meteen voor twee weken optreden. Op de eerste avond zaten vrienden en familie en wat journalisten in de zaal. De avond daarna kakte het in. Maar toen gingen mensen over de voorstelling praten en kwamen er stukjes in de krant. De laatste avond zat het hartstikke vol. Wat ik toen beleefde, kwam gewoon uit een jongensboek. Ik kon het niet geloven. Het is nog steeds ontroerend verrassend voor mij. Carré is een ander thuis geworden.”

En zeshonderd voorstellingen?

„Dat is gewoon een paar jaar van je leven, wonderlijk. Een mens zit in zijn leven ongeveer acht weken dag en nacht op de wc, dat wist ik ook niet, maar dat heeft een vriend van me uitgerekend. Wie houdt dat bij? Het is eigenlijk niet te overzien, zo ongelooflijk veel optredens

'Pas tijdens soundcheck bepalen we wat we 's avonds gaan opvoeren'

dat zijn. Ik kan me die eerste voorstellingen allemaal nog zo goed herinneren. Carré is inmiddels een tweede thuis geworden waar ik steeds wil terugkeren, maar dat is je ook steeds anders beleef. Sneeuw kun je niet bewaren en toch probeer je het, daar heeft het wel een beetje mee te maken. Overigens sta ik niet alleen op het podium in Carré. Ik treed er op met Kees Dijkstra op contrabas, violiste Jannemien Cnossen, gitariste Edith Leerkes en zangeres Lieke Meijers.”

Speelt u het lied *Hilversum 3* nog weleens?

„Eigenlijk niet. Daar moet om gevraagd worden. In aanloop op elke voorstelling krijgen we mails met verzoeken vanuit het publiek. Uit al die verzoeken kiezen we er een paar die we bij de voorstelling van die avond gaan opvoeren. Samen met mijn zussen ben ik opgevoed dat zo'n oorlog nooit meer mag gebeuren.

Komen actualiteiten aan bod in de voorstellingen?

„Ik ben geen cabaretier, ik ben een muzikant van huis uit. Alles benader ik vanuit de muziek. Mijn insteek van de werkelijkheid is bovendien dat je nooit alles kunt weten. Iedereen kijkt om te beginnen al van een ander perspectief naar wat er gebeurt en ik zal nooit de man zijn die zegt dat het zus of zo is. Ik heb de waarheid niet in pacht. Absoluut niet. Ik kan een vermoeden hebben en dat vermoeden uiten, maar meer niet. Op een toneel moet je zo veel mogelijk kanten laten zien en de keuze ligt bij het publiek. Niet bij mij, ik ben geen rechter, dirigent. Ik weet simpelweg te weinig.”

Wat is het standpunt van uw perspectief?

„Ik ben ongelooflijk tegen geweld. Ik vind dat nooit een oplossing. En de geschiedenis bewijst bovendien dat dat geen oplossing blijkt.”

Dan wordt u in deze tijd toch dagelijks boos?

„Ja natuurlijk. Vaak voel ik me machteloos. Daar probeer je een vorm voor te vinden als kunstenaar. Vrede is niet vanzelfsprekend. Ik ben geboren in een wereldoorlog, in maart 1945, na de Hongerwinter. Ik ben opgevoed door twee mensen die de oorlog weliswaar hebben overleefd, maar die door de oorlog niet konden nastreven wat ze uiteindelijk wilden met hun leven. De oorlog kwam op een cruciaal moment in hun leven. Samen met mijn zussen ben ik opgevoed dat zo'n oorlog nooit meer mag gebeuren.

Aan de ene kant kun je beweren dat we in Nederland lange tijd geen oorlog hebben gehad. Bijna tachtig jaar niet meer. En ondanks alle berichten over de oorlogen die er nu zijn, waren er tot voor kort minder oorlogen dan ooit in de wereld. Dat vergeten mensen vaak. Dat doet niets af aan de horror. Elk schot is er een te veel. Maar de getallen lieten ook een andere werkelijkheid zien. De recente oorlogen trekken een streep door de rekening.

In de bioscopen speelt nu de film *Openheimer*, heel interessant, dat gaat over mensen die in de weer waren met het maken van een atoombombom en is nu onderwerp van gesprek in onze samenleving. Maar de massa wist van niets. Met het maken van een atoombombom werd over een mogelijk lot van onze aarde beslist. Denk je niet dat nu ook zoiets gebeurt? Dat er in het diepste geheim aan dingen wordt gewerkt die onze toekomst kunnen gaan bepalen? Het kan niet anders. Kijk bijvoorbeeld naar artificial intelligence (AI), waar ook veel over te doen is. Daar zijn mensen mee aan de gang gegaan, zonder dat wij ervan afwisten en we zullen er nooit iets over te zeggen hebben. Met AI zou het zomaar kunnen zijn, dat we iets gecreëerd hebben dat ons volledig overziet: dat ons genetische bestel volledig kan lezen en dat in staat is om te voorspellen wat ons gedrag zal zijn. We weten het niet. Dus nogmaals: je kunt nooit echt alles weten.”

Het is bekend dat u in uw woning Oekraïense vluchtelingen opving. Waarom

heeft u dat gedaan?

„Daar praat ik niet zo graag over. Dat hoeft niet iedereen te weten. Ik beschouw dat als iets privés. Dat doen wij en je hoopt, mocht jij ooit in zo'n situatie komen, dat er dan ook mensen zullen zijn die dat voor jou doen.”

Leef Alfred Jodocus Kwak nog?

„Jazeker. Zijn voorstellingen worden nog steeds gespeeld. Volgend jaar komt er een muziekonderwijsproject in Vlaanderen met liedjes van onze weesend Alfred Jodocus Kwak uit. En ik weet dat er mensen in de weer zijn om een tweede serie te ontwikkelen. De tekenfilmfiguur Alfred Jodocus Kwak is voor mij een mooie manier om het over de maatschappij te hebben. Want die Alfred bestaat eigenlijk alleen maar uit het vragen waarom dingen gebeuren. Hij heeft verder niet veel tekst.”

Tot wanneer gaat u door met optreden?

„Spelen, optreden, is mijn adem: als ik niet speel, of als ik daar niet naar uit kan kijken, pas dan heb ik een duidelijk zicht gekregen wat pensioen zou kunnen zijn. Maar ik ga natuurlijk nooit met pensioen. Pas als ik niet meer zing, is het op. Het gaat goed met me. Alles is nog pice bello. Wat dat betreft ben ik een mazzelaar. Mijn grootste angst is dat ik dingen vergeet. Dat lijkt me een horror, en dat je dat dan niet weet. Dan is het denk ik wel gedaan.”

Heeft de Covidperiode er dan niet ingehakt? Toen kon geen enkele artiest optreden.

„Het heeft veel meer impact gehad dan ik me in die jaren heb gerealiseerd. Tijdens de eerste maanden van Covid dachten we dat het maar een paar maanden zou duren, maar het duurde veel langer. Dat heeft grote invloed op je functioneren. Normaal speel je zo'n vier keer per week. Toen heb ik met mijn begeleiders maar het initiatief genomen om dat te compenseren door te gaan spelen zonder publiek in ons theater op Landgoed De Paltz in Soest, gewoon om de conditie te blijven behouden. Daar hebben we opgetreden alsof we voor volle zalen stonden. Dat bracht me terug in conditie.”

'MET AI ZOU HET ZOMAAR KUNNEN ZIJN, DAT WE IETS GECREËRD HEBBEN DAT ONS VOLLEDIG OVERZIET'